

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αναπλ. Καθηγητής Γρηγ. Πασχαλίδης

Σύνοψη

Ξεκινώντας από την προφορικότητα και τη γραφή, περνώντας στην τυπογραφία, τη φωτογραφία και τον κινηματογράφο, και καταλήγοντας στα πιο πρόσφατα ψηφιακά μέσα και το διαδίκτυο, επιχειρείται η διερεύνηση και ερμηνεία των θεμελιακών κοινωνικών και πολιτισμικών επιπτώσεων που είχαν οι διαφορετικές τεχνολογίες επικοινωνίας στις κοινωνικές δομές, θεσμούς και σχέσεις, καθώς και στις πολιτισμικές αξίες και πρακτικές. Οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις που αξιοποιούνται σε αυτή τη διερεύνηση είναι οι κονστρουκτιβιστικές σπουδές τεχνολογίας, η θεωρία δικτύου δρώντων και η αρχαιολογία των μέσων.

Στόχοι

- α. Κατανόηση της συνθήκης αλληλεπίδρασης και αλληλοδιαμόρφωσης που υφίσταται μεταξύ των επικοινωνιακών μέσων, της κουλτούρας και της κοινωνίας.
- β. Κριτική εμβάθυνση στα σύγχρονα ερευνητικο-θεωρητικά παραδείγματα που εξετάζουν τις σχέσεις επικοινωνιακής τεχνολογίας/πολιτισμού/κοινωνίας.
- γ. Διερεύνηση των βασικών κοινωνικο-πολιτισμικών χαρακτηριστικών της σύγχρονης επικοινωνιακής συνθήκης.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται στη βάση γραπτής εργασίας, έκτασης περ. 5.000 λέξεων, η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά (σε μορφή .doc ή .pdf). Το θέμα προτείνεται από τους φοιτητές το αργότερο έως την ολοκλήρωση της 4ης εβδομάδας μαθημάτων.

Αναλυτικό Σχεδιάγραμμα Μαθημάτων

1η εβδομάδα

Μέσα-Κοινωνία-Πολιτισμός

2η εβδομάδα

Η Σχολή του Τορόντο: Η οικολογία των μέσων

3η εβδομάδα

Η μεσολογία του Regis Debray: Η επιστήμη της μετάδοσης

4η εβδομάδα

Bruno Latour/Κονστρουκτιβισμός: Τα μέσα ως κοινωνιοτεχνολογικά σύνολα

5η εβδομάδα

Προφορικότητα vs Γραμματισμός: Γραφή, Πολιτισμός και Εξουσία

6η εβδομάδα

Η εκτεχνολόγηση της γραφής: Από το μηχανισμό της γραφής στις μηχανές γραφής

7η εβδομάδα

Η εκτεχνολόγηση της όρασης I: Φωτογραφία, το φως που γράφει

8η εβδομάδα

Η εκτεχνολόγηση της όρασης II: Κινηματογράφος, η ζώσα εικόνα

9η εβδομάδα

Η εκτεχνολόγηση της όρασης III: Τηλεόραση, η ηλεκτρονική εστία

10η εβδομάδα

Το σύμπαν των τεχνικών εικόνων: Προς μια νέα εικονομία

11η εβδομάδα

Η εκτεχνολόγηση της ακοής: Ηχογραφήματα, ηχοκύματα, ηχοτοπία

12η εβδομάδα

Διαδίκτυο και Κοινωνικά Μέσα

13η εβδομάδα (3-2-2011)

Κατανοώντας την ψηφιακή κουλτούρα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Μέσα-Κοινωνία-Πολιτισμός

Postman, Neil. *Τεχνοπώλιο. Η υποταγή του πολιτισμού στην τεχνολογία*. Καστανιώτης, 1997

Robbins, K. & F. Webster. *Η εποχή του τεχνοπολιτισμού*. Καστανιώτης, 2002

Williams, Raymond. 'Introduction', *The Long Revolution*. Chatto & Windus, 1961, ix-xiv

Η Σχολή του Τορόντο: Η οικολογία των μέσων

Innis, Harold. *Empire and Communications*. Dundurn Press, 2007

McLuhan, Marshall. *Media. Οι προεκτάσεις του ανθρώπου*. Κάλβος

McLuhan, Marshall. *Laws of the media. The new Science*. University of Toronto Press, 1992

McLuhan, E. & F. Zingrone (επιμ.) *Essential McLuhan*. Routledge, 1997

Η μεσολογία του Régis Debray: Η επιστήμη της μετάδοσης

Debray, Régis. *Η επιστήμη της επικοινωνίας. Ιδέες γενικής μεσολογίας*. Νέα Σύνορα-Διβάνης 1997

Debray, Régis. *Vie et mort de l' image*. Gallimard, 1992

Debray, Régis. *Media Manifestos*. Verso, 1996

Debray, Régis. *Transmitting culture*. Columbia University Press, 2000

Debray, Régis. *Ο Θεός. Μια ιστορική διαδρομή*. Κέδρος, 2005

Bruno Latour/Κοστρουκτιβισμός: Τα μέσα ως κοινωνιοτεχνολογικά σύνολα

Bijker, Wiebe E. *Ιστορίες για ποδήλατα, Βακελίτες και Λαμπτήρες*. Κλειδάριθμος, 2010

Bijker, W. & J. Law (eds). *Shaping Technology-Building Society. Studies in Sociotechnical Change*. MIT Press, 1991

Gitelman, Lisa. *Always, Already New. Media, History, and the data of Culture*. MIT, 2008

Latour, Bruno. "Technology is society made durable", στο John Law (ed) *Essays on Power, Technology and Domination*. Routledge, 1991, 103-131

Friedrich Kittler. *Γραμμόφωνο, κινηματογράφος, γραφομηχανή*. Νήσος 2005

Προφορικότητα vs Γραμματισμός: Γραφή, Πολιτισμός και Εξουσία

Derrida, Jacques. *Πλάτωνος φαρμακεία*. Άγρα 2002

Goody, Jack. *Η λογική της γραφής και η οργάνωση της κοινωνίας*. Εκδόσεις του 21ου, 2001

- Havelock, Eric. *Introduction to Plato*. Harvard University Press, 1963
- Thomas, Rosalind. *Γραπτός και προφορικός λόγος στην Αρχαία Ελλάδα*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 1996
- Ong, Walter. *Προφορικότητα και Εγγραμματοσύνη*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2001

Η εκτεχνολόγηση της γραφής: Από το μηχανισμό της γραφής στις μηχανές γραφής

- Eisenstein, Elizabeth. *Η τυπογραφική επανάσταση στις απαρχές της νεότερης Ευρώπης*. Τυποφιλία, 2004
- Bolter, Jay David. *Οι μεταμορφώσεις της γραφής. Υπολογιστές, υπερκείμενο και αναμορφώσεις της τυπογραφίας*. Μεταίχμιο, 2004
- Flusser, Vilem. *Η γραφή. Έχει μέλλον το γράφειν;* Ποταμός, 2003
- Manguel, Alberto. *Η ιστορία της ανάγνωσης*. Νέα Σύνορα-Λιβάνης, 1997
- Olsen, David. *Ο κόσμος πάνω στο χαρτί. Οι εννοιακές και νοητικές επιπτώσεις της γραφής και της ανάγνωσης*. Παπαζήσης, 2003

Η εκτεχνολόγηση της όρασης I: Φωτογραφία

- Benjamin, W. «Το έργο τέχνης στην εποχή της τεχνικής αναπαραγωγικότητάς του», στο *Δοκίμια για την Τέχνη*. Κάλβος, 1978
- Edwards, E. *Photographs Objects Histories: On the materiality of images*. Routledge, 2004
- Flusser, Vilem. *Προς μια φιλοσοφία της φωτογραφίας*. University Studio Press, 1998
- Lister, M. *The photographic image in digital culture*. Routledge, 1995
- Πασχαλίδης, Γ. *Τα Νοήματα της Φωτογραφίας*. University Studio Press, 2012
- Sontag, Susan. *Περί Φωτογραφίας*. Φωτογράφος, 1993
- Wells, Liz (επιμ.). *Εισαγωγή στη φωτογραφία*. Πλέθρον, 2007

Η εκτεχνολόγηση της όρασης II: Κινηματογράφος

- Γκοντάρ, Ζαν-Λυκ κ.ά. *Ο κινηματογράφος και η μνήμη του αιώνα*. Καθρέφτης, 2009
- Στάθη, Ειρήνη. *Θεωρίες του κινηματογράφου*. Αιγόκερος 2002
- Tyron, Chuck. *Reinventing Ciema: Movies in the Age of Media Convergence*. Rutgers University Press, 2009
- Virilio, Paul. *Πόλεμος και κινηματογράφος*. Μεταίχμιο, 2003

Η εκτεχνολόγηση της όρασης III: Τηλεόραση

- Lotz, Amanda. *The Television will be revolutionized*. NYU Press, 2007
- Meyerowitz, Joshua. *No sense of place. The impact of electronic media on social behavior*. Oxford University Press, 1985
- Silverstone, Roger. *Television and Everyday Life*. Routledge, 1994
- Φισκ, Τζον. *Η ανατομία του τηλεοπτικού λόγου*. Δρομέας, 2000
- Williams, Raymond. *Television*. Routledge, 2003

Το σύμπαν των τεχνικών εικόνων

- Baudrillard, Jean. *Simulacra and Simulation*. The University of Michigan Press, 1994
- Berger, John. *Η Εικόνα και το Βλέμμα*, Οδυσσέας 1986
- Flusser, Vilem. *Προς το σύμπαν των τεχνικών εικόνων*. Σμίλη, 2008
- Kittler, Friedrich. *Optical Media*. Polity, 2010
- Virilio, Paul. *The Vision Machine*. BFI, 1994

Η εκτεχνολόγηση της ακοής

Attali, Jacques. *Θόρυβοι*. Ράππας, 1991

Cox, Ch. & D. Warner (eds). *Audio culture: readings in modern music*. Continuum, 2004

Said, Edward. "Performance as an Extreme Occasion". Στο *Musical Elaborations*. Vintage, 1992

Sterne, Jonathan. *The Audible Past*. Duke University Press, 2003

Szendy, Peter. *Ecoute: une histoire de nos oreilles*. Ed. De Minuit, 2001

Διαδίκτυο & Κοινωνικά Μέσα

Castells, Manuel. *The Information Age. Economy, Society and Culture I: The Rise of Network Society*. Blackwell, 1996

Christakis, N. & J. Fowler. *Συνδεδεμένοι*. Κάτοπτρο, 2010

Dreyfus, Hubert. *Το διαδίκτυο*. Κριτική, 2003

Levy, Pierre. *Δυνητική Πραγματικότητα. Η φιλοσοφία του πολιτισμού και του κυβερνοχώρου*. Κριτική, 1999

Poster, Mark. *What's the matter with the Internet?* University of Minnesota Press, 2001

Κατανοώντας την ψηφιακή κουλτούρα

Darley, A. *Visual digital culture*. Routledge, 2000

Jenkins, Henry. *Convergence Culture*. NYU, 2006

Levy, Pierre. *Cyberculture*. University of Minnesota Press, 2001

Lunefeld, P. *The digital dialectic: new essays on new media*. MIT Press, 2000

Μπαντιμαρούδης, Φ., Γ. Πασχαλίδης, Μ. Κοκκώνης (επιμ.) *Ψηφιακά μέσα. Ο πολιτισμός του ήχου και του θεάματος*. Κριτική, 2010

Silver, D. *Critical cyberculture studies*. New York University Press, 2006

Tapscott, Don. *Ψηφιακή Γενιά. Πώς μεταμορφώνει τον κόσμο σας*. Economica, 2009

Trend, David. *Reading digital culture*. Blackwell, 2001

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Οι λειτουργίες της γραφής στο σύγχρονο πολυμεσικό τοπίο.

Η ανάγνωση την εποχή του e-reader.

Ψηφιακές βιβλιοθήκες: Το Project Gutenberg.

Υπερκείμενο και μυθοπλασία.

Οι μεταμορφώσεις της ερωτικής αλληλογραφίας. Από τη χειρόγραφη επιστολή στα sms.

Από την αναλογική στην ψηφιακή τηλεόραση.

Από το μουσείο δίχως τοίχους στο δυνητικό μουσείο: το μουσείο στο διαδίκτυο.

Η μετάβαση από τον βωβό στον ομιλούντα κινηματογράφο.

Κοινωνικές και επικοινωνιακές διαστάσεις του Utube.

Ανθρώπινες σχέσεις και Facebook